

Nr 39

Markvågen

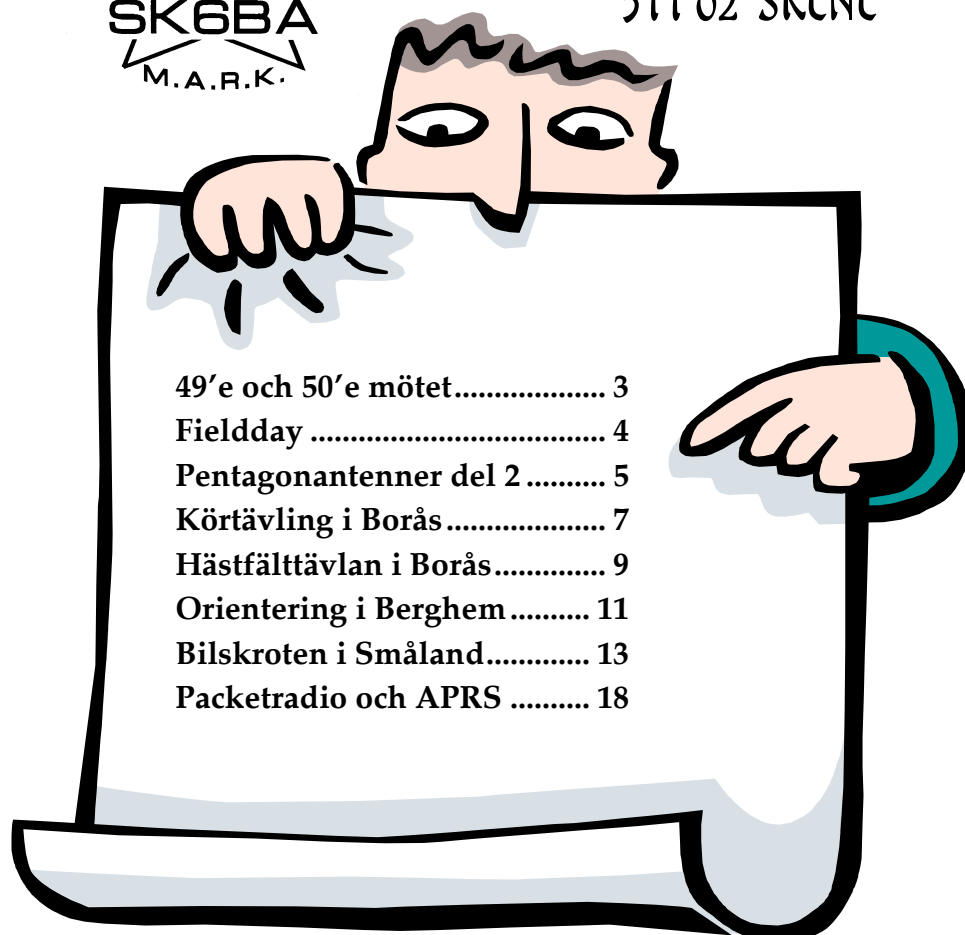
Okt 2003

Marks Amatörradioklubb

Box 2022

511 02 SKENE

49'e och 50'e mötet.....	3
Fieldday	4
Pentagonantenner del 2	5
Körtävling i Borås	7
Hästfälttävlan i Borås	9
Orientering i Berghem	11
Bilskroten i Småland	13
Packetradio och APRS	18

M.A.R.K.
Marks Amatör Radio Klubb

Klubbstyrelse 2003

Ordförande SM6MLI Hans Turesson 0320/103 81
Vice ordförande SM6KDH Arne Fjeldheim 0320/413 22
Sekreterare SM6LKT Jan-Olof Mattsson 0320/481 29
Vice sekreterare SM6TKY Morgan Wemanis 0320/135 47
Kassör SM6TZL Dan Jernheden 0320/493 70
Suppleant SM6MKZ Rickard Carlsson 0320/809 37
Suppleant SM6TZX Christer Svensson 0340/62 51 62

Mark-Vågen

Organ för Marks Amatörradioklubb

Redaktör och oansvarig utgivare:
SM6LKT Jan-Olof Mattsson
e-post: sm6lkt@svesa.se

Marks Amatörradioklubb
Box 2022
511 02 SKENE
Tel klubblokal: 0320/174 00
Postgiro: 630 27 10 – 6
Hemsida: www.qsl.net/sk6ba

Fyrtionionde mötet

FRÅN vårt kvartalsmöte i maj rapporteras att vid utlandsbesöket från "Staterna" skänkte vi varsin ordbok, Markkartor och lite annat material. I gengäld fick vi gåvor i form av kontakter och byggsatser.

Vi bjöd även på mat hos Villa Valla (Marks Golfklubbs fina klubbhus) och i Väröbacka efter besöket i Grimeton, som öppnade speciellt för vårt ändamål. Gästerna bodde i Göteborg under sverige-vistelsen.

Risken är överhängande att vi måste flytta vår 2-meters repeatersändare i Öxabäck. Orsaken är att gården är till salu. Vi måste spåna efter en alternativ-plats.

Eftersom vi har många olika "finesser" inom klubben att köra radio, och det kanske inte alla kan de olika trafikätten föreslås att ha någon form av temakvällar framåt höstkanten, företrädesvis på tisdagskvällarna.

- sm6lkt

Ni som via e-post vill abonnera på medlemslistan och uppdatering omedes kontakta sekreteraren. Styrelsemedlemmar behöver inte meddela, dessa får automatiskt. Ni som redan meddelat, behöver inte meddela på nytt.

- sm6lkt

Femtionde mötet

PÅ augustimötet rapporterades att vi blivit erbjudna att ställa upp med tre operatörer vid ett rallysamband i Götene. Efter-som det endast var med en dags varsel gick det inte att få tag på tillräckligt med intresserade. Dessutom skulle sambandet INTE ske på amatörradio utan med kommersiella stationer!!!

Kommunens nyckelpolicy är sådan att vi har fått och endast kan få TVÅ uppsättningar med nycklar till klubblokalen. Detta får vi finna oss i, huru mycket vi än vill ha fler nycklar. Nycklarna är dessutom kopieringsskyddade.

Det rapporterades vidare att antennerna och rotern är på plats i tornet. Dock kan inte alla antennerna användas samtidigt eftersom koaxerna är för få. När det gäller 50 MHz-beamen har vi ingen användning för den ännu, dels beroende på att vi inte har något tillstånd att sända på detta band, och dessutom ingen SSB-rigg.

Mötet beslöt att tillverka en tråd-antenn för kortvåg nu under hösten. Alltså kommer det fattas ytterligare koaxer. Vi ska även försöka bygga ett nätaggregat till Drake-linen så att den också kan användas.

Det är knappast ekonomiskt försvarbart att klubben köper in några riggar, ty de används ju endast några gånger per månad och då kan man ju ta med egna apparater om det skulle fattas.

- sm6lkt

**Meddela oss om du ändrat adress,
telefon eller e-postadress!**

Årets Fieldday

I år var denna förlagd till naturfag-
ra Hedgärdessjön i Skene köping
den 10 augusti, och som vanligt
med kanonväder. Kanske lite för
bra väder med oerhört torka i markerna.
Vi vågade inte oss på grillningsceremo-
nin med risk för antändning i naturen
utan det fick bli kallskuret i stället.

Det verkar som intresset för fieldday
har svalnat. Vid anmälningstidens ut-
gång var det endast fyra (4) anmälda. Då
organisationskommittén med Arne/KDH
och Dan/TZL lagt ner mycket arbete
ville man inte ställa in arrangemanget,
utan det fick bli lite rundringning och
kommendering.

Konstigt egentligen att inte medlem-
marna vill ställa upp, eftersom klubben
bjuder på maten. I och för sig förekom-
mer lite lotterier för att finansiera det
hela, men det kan ju knappast bero på
kostnaden.

Inom klubben har vi diskuterat huru-
vida vi ska lägga fielddayen i träda, men
vi beslöt att köra åtminstone ett år till.

En orsak kan vara att själva tidpunkten
var fel. Därför har vi redan nu beslutat
vilken helg NÄSTA GÅNG fielddayen ska
förläggas. Detta för att kunna planera
personliga aktiviteter lite bättre.

Det är mycket svårt att passa in en
bra helg under de tre sommarmånader-
na. Det är nästan alltid något annat sam-
tidigt som kanske lockar mera.

Det får inte kollidera med något an-
nat arrangemang inom klubben, eller
något annat amatörradioarrangemang i
närheten. Ej heller med några stora täv-
lingar i grannskapet, semestrar eller
skolavslutningar. Inte minst storhelger.

Eftersom det var så få närvarande
blev det inte lika många aktiviteter som
brukligt, utan det var tipspromenad och
allmän samvaro.

Själv kunde jag inte närvara på grund
av arbete, men jag hoppas inte jag missat
något viktigt. Det hade varit bättre om de
någon av de närvarande hade skrivit ett
reportage från fielddayen, men så blev
det inte.

- sm6lkt

Hur bli man medlem i Marks bästa radioklubb?

Kom gärna på någon tisdagkväll i klubblokalen. Vill du vara lite
mera anonym, skicka dina personuppgifter—namn, adress, telefon
osv till oss—antingen via snigelpost eller e-post till sekreteraren.
Sätt samtidigt in medlemsavgiften på vårt postgirokonto. Aktuella
medlemsavgifter 2003 och 2004 är per år 120:- för hel familj, 40:-
för ungdom (under 18 år) och 80:- för övriga. Den som blir medlem
så här i slutet av året gäller avgiften även för 2004. Man måste inte
vara radioamatör för att bli medlem.

Pentagon-antennerna del 2

förra numret undrade jag om det var jobbigt att titta upp i luften. NU VET JAG!!!

Sista helgen i juni hade antenngruppen beslutat att montera antennerna i masten vid klubblokalen. Vädrets makter var inte gynnsamma på lördagen. Dessutom var vi endast två man som kunde vara med. På söndagen däremot fanns ytterligare en man att tillgå. Man måste alltså vara minst tre för att det hela ska fungera.

Klockan nio var det dags. Dan/TZL hade varit i lokalen något tidigare och förberett. Jag fick i uppdrag att ta med lite mätinstrument och maskiner. Vi monterade ihop de fem antenner som skulle upp. Som jag beskrev i förra numret hade ju rotorplattorna och stödlagren samt "blindkäppen" med maströret re-

dan monterats. Maströret är sex meter långt och man hade gjort som så att detta var delvis nedskjutet i fackverket. Alltså var även rotorplattan genomborrad för att ge plats för maströret.

Morgan/TKY dök upp efter en stund och vi fortsatte med ihopskruvning av antennerna tills det var dags för middagssrast. Efter denna välbehövliga paus var det så time för Dan och Morgan att ta på klätterselarna.

Eftersom jag själv helst vill vara jordnära fick jag det stora uppdraget att sköta hissen. Masten är ju blockerad vid roten med stora plåtar cirka tre meter upp, och dessutom taggtrådsstängsel. Detta för att obehöriga inte ska frestas att klättra upp. Vi fick ha en steg den första biten, men sedan klättrade pojkar-na upp som ett par apor. Tjugofyra meter till toppen.

Morgan/TKY försöker få alla bitar på plats.

Tanken är att montera antennerna en och en och därefter skjuta upp maströret en bit, för att ånyo montera nästa antenn. I toppen satt redan trebands-GP'n.

Tvåmetersbeamarna ska ju vara stackade, alltså parallellkopplade och då måste de sitta med ett visst inbördes avstånd av ungefär fyra meter. Alltså måste en av dessa upp först.

Sjutticentimetersbeamarna ska ju också vara stackade men behöver ett betydligt mindre inbördes avstånd varför dessa monterades strax under den överska tvåmetersbeamen. De har ett avstånd på cirka en meter.

Under dessa monterades sexmeters-

Här åker antennerna till väders 24 meter upp

beamen, och slutligen under den, den undre tvåmetersbeamen. Maströret skjuter nu upp cirka fyra och en halv meter över övre stödplattan. Det blir ett glapp mellan rotorplattan och maströret på cirka 30 cm och detta gör precis plats för rotorn som monteras sist.

Dagens arbete i masten tog ungefär åtta timmar i anspråk. Tänk er själva—sitta i en masttopp i åtta timmar i ett sträck utan att gå ner. Inte undra på att jag fick hissa upp både dricka och snus.

Mitt uppdrag var ju inte direkt energikrävande. Det tog ju över en timme mellan varje hissning av prylar så nackspärren var inte långt borta. Men mest hade jag nog ont av myggen och pissmyrorna som trivdes med sina klätterövningar på och i stövlarna.

Eftersom det redan finns flera grova koaxer upp i masten, som vi inte får sabba, måste vi montera ett kopplingsskåp däruppe som vi ansluter dessa till och kablarna från antennerna. För att koppla ihop de båda riktantennerna på respektive band användes s.k. Powerdivider som fördelar effekten till båda krattorna. Alltså har vi två sådana—en till varje antennpar. Dessa sitter också monterade på maströret.

Även manöverkabeln till rotorn kommer att kopplas via skåpet som också har plats för eventuella koaxreläer om det skulle behövas i framtiden.

Då kvällen började lida mot sitt slut med mörker, fick arbetet avslutas utan att göras färdigt. En ny arbetsdag måste avsättas för att montera skåpet och dra ytterligare några koaxer samt injustering av rotorn och koppling av densamma.

- sm6lkt

Körtävling i Borås

DET var med stor glädje vi återigen blev konsulterade att sköta radiosambandet på Sjuhärads-kuskarnas körtävling som gick av stapeln i Borås. Det var två år sedan senast, de hade ingen tävling förra året. Vi var endast med på lördagen den 12 juli, enbart beroende på att maratondelen kördes då och det är vid dessa mer geografiskt spridda tävlingar som vi kommer mer till vår rätt. De hade tävlingar på både fredagen och söndagen, men det är mer publikvänligt och då behövs ingen radiorapportering.

Vi var på plats med elva operatörer, fördelade på sju hinder, start, sjukvård, speaker och sekretariat. Det var ungefär 45 ekipage som startade och själva maratondelen går till på så vis att de tävlande är indelade i olika klasser. Det går ut på att

det är häst och vagn som gäller. Vissa vagnar är tvåhjuliga och vissa är fyrehjuliga. Besättningen består naturligtvis av en kusk och en eller två medhjälpare, även kallade "groomar". Ekipagen spänns för av ett antal hästar, en häst kallas för "enbet", två hästar för "par" och fyra hästar "fyrspann". Dessutom skiljer sig storleken på hästarna allt från små russ till stora fullblodshästar.

Det gäller för de tävlande att inleda med en cirka en mil lång körsträcka för att trötta ut hästarna. Därefter genomgår hästarna en veterinärbesiktning för att kolla så de inte körts för hårt, eller har fått någon skavank, utan att de klarar de efterföljande hindren.

I dagens tävling skulle hästarna avverka sex eller sju hinder, beroende på klass. Hindren är stora stockhinder där

Även mycket små hästar orkar dra fyrehjulig vagn och besättning.

det gäller att passera mellan portar som är så smala att det precis går att köra igenom, vilket inte är det lättaste med ett fyrspann och fyrehjulig vagn efter. Det gäller att köra exakt rätt genom hindren och dessutom på tid. Skulle någon av besättningen behöva gå av vagnen, eller rent av ramla av får man straffpoäng även för detta.

Vårt arbete på en sådan här tävling består i att rapportera till speakern och nytt för i år även till sekretariatet de tävlandes resultat från alla hindren, startnummer och förbrukad tid. Dessutom står i ständig beredskap med sjukvårdare och veterinär så att vi snabbt kan dirigera dessa i fall någon incident skulle uppstå.

I dagens tävling var det några stycken som föll av vagnarna men det uppstod inga skador varken på personal eller hästar. Till och med väders makter var på vår sida. Vädersiarna hade sju spått att det skulle bli mycket regn—hade kommit mellan 15-20 mm natten före—så vi hade ju garderat oss med kläder därefter. Visserligen regnade det lite grann på eftermiddagen, men det var ju som speakern sa att man får se det positiva med att det inte dammar i alla fall. Där- emot var det en kylig vind som svepte över I 15's gamla övningsfält Bråt där tävlingarna höll till.

Tävlingarna startade kl 9.00 men vi hade inte de första vid hindren förrän vid 10-tiden men sedan höll det på i ett svep till cirkus kl 15.00. Ekipagen startar med ungefär fem minuters mellanrum så det blir ju inte så stressigt vid varje hinder, ty

de bör ju komma med ungefär samma intervall. Dock kunde det köra ihop sig på radion, eftersom det ju var fyra-fem ekipage ute samtidigt på banan vilket gör att radiorapporterna kommer tätt. För Hans/MLI som satt hos speakern och tog emot alltsammans är det ganska jobbigt. Nytt för i år var att de även ville ha en liknande operatör i sekretariatet och dit förpassades Gunnar/CYX, som även han skulle skriva ner alla rapporter så de kunde läggas in i datorn preliminärt. På så sätt var ju alla resultat inmatade när

själva stationsprotokollen kom in, vilka enbart behövde kontrolleras och resultatlistorna därför snabbt kunde tryckas. Mycket smart!

Radiofunktionärer på genomgång före tävlingen.

Ute på hindren

hade vi vana operatörer bestående av Veikko/HKD, Björn/SMX, Tommy/HJC, Mikael/VUB, Elisabet/VUE, Jan-Olof/LKT och Roger/MVP. Vid starten gjorde Mattias/YEC debut som radiofunktionär, vilket även han skötte med den äran. Eller som han sa efteråt: "detta var kul, hör gärna av er igen vid nästa tävling". Hos sjukvårdsteamet figurerade Rickard/MKZ.

Vi tackar alla inblandade funktionärer som gjorde ett perfekt arbete ännu en gång, och förhoppningsvis var tävlingsledningen även av samma åsikt.

- sm6lkt (text)

- sm6vub (foto)

Fälttävlan i Borås

ATERIGEN fick vi förtroendet att sköta radiosambandet vid Borås Fälttrittklubbs stora fälttävlan för ponny och hästar helgen 27-28 september 2003.

Det skulle räcka med 10 operatörer per dag var det tänkt. Hans/MLI brukar ju alltid ansvara för funktionärstaben, men denna gång hade han förhinder till viss del. Han fick lägga ned mycket tid på firmans bokföring eftersom tjuvar hade stulit hela bokföringsdatorn med tillhörande backup. Därför ryckte jag in med kort varsel och hjälpte honom så gott jag kunde med att skaffa personal någon vecka innan tävling.

Tack vare att vår personal är mycket lojal och ställer upp i krislägen gick det hela ganska galant. Lite smolk i glädjebägaren var att flera av våra ”stående operatörer” hade legala förhinder, vilket gjorde att vi tömde i princip hela klubben. Några av våra nyaste medlemmar gjorde ett fantastiskt jobb, trots att de aldrig hade varit med på denna typ av tävling förut.

Arrangörsklubben värdade att de önskade låga kostnader för sambandet. Vi brukar ju utnyttja de närmast boende operatörerna i första hand, och samåkning i andra hand, just för att det ska bli så billigt som möjligt för arrangören. Detta lyckades även denna gång.

Delar av vår personal skulle tjänstgöra redan från kl. 06.30 på morgonen, med rapportering från banhoppningen för att därefter flyttas till terrängritten. Detta gjorde 12 timmars pass för de som var med hela dagen. Tävlingen var slut vid 18-tiden på kvällen så det var ganska långa arbetsdagar. Fälttävlansdelen startade kl. 14.00 och då var samtliga 10 operatörer i gång. Vi betjänade hindren och speakervagnen, vilket var beställt från början. På eget bevåg bemannade vi

även start/målet, eftersom erfarenheten säger att de alltid vill ha rapporter därifrån.

Dock hade vi ej möjlighet att förse andra funktioner med radio. Enligt ryktesvägen hade läkaren önskat radio. Även banreparationsteamet ville ha radio. Vi hade endast möjlighet att bemanna sjukvårdsgruppen. När det gäller veterinär brukar de nästan alltid inte vill ha någon ”i hasorna”. Läkare brukar nästan aldrig finnas. Endast sjuksköterska som ger första hjälpen tills ambulans anländer vid behov, alltså finns ingen sådan heller vid tävlingsplatsen.

Själv var jag med ett par timmar på lördagen och då fanns inget behov av att tillkalla hjälp. Visserligen var det en rytare som föll av hästen, men efter att Dan/TZL undersökt henne, fick vi besked att hon klarat fallet bra.

Det var lite av en besvikelse att inte få komma in och installera vår utrustning i god tid. Vi var på plats en timme för tävling just för detta. Speakervagnen var låst, tills det återstod en kvart, då blev det brått att hinna med. Vi hade redan tidigare satt upp en yttre antenn i ett högtarlartorn. Vi misstänkte ju att detta skulle störa, men det fanns inga andra fästen. Förut om åren har de haft alla högtalarna monterade i en skylift högt över nejden, och då har det inte varit några problem. När vi väl kopplat ihop radion och skvalerhögtalarna fick vi en chock när bärvågen gick direkt in i högtalarna. Tydligt gick vår sändning in i de oskärmade högtalarledningarna. Det var bara att koppla ur antennen och koppla in sig på Gunnar/CYX bilantenn istället. Tur att jag hade med långa koaxkablar. Det blev bättre, men inte helt bra. Tävlingen hann starta innan vi blev klara, så de första rapporterna rann ut i sanden. Så går det när man inte får tid att ”soundchecka”

som popartisterna säger.

Därefter visade sig att datautrustningen inte heller var kurant. De kom igång sent omsider, men det löste sig till slut.

I speakervagnen satt Gunnar/CYX och jag själv. Det är ganska bra att vara två som skriver eftersom tre ryttare var ute samtidigt, och man får måltider att lämna vidare till datan. Skulle det även hända en olycka blir det lätt stirrigt när man är själv.

När del 1 var avslutad var det dags att omgruppera och byta karta inför nya klasser. Tommy/HJC blev över på sitt hinder, varför han avlöste mig i speaker-vagnen, så jag kunde åka hem och titta till personalen därhemma.

Veikko/HKD bemannade start- och målplatsen och rapporterade vilka hästar som stod i tur att starta, samt förbrukad sluttid för de som gick i mål.

Gunilla, Veikkos xyl, bemannade sjukvårdsgruppen med en mottagare, mycket praktiskt eftersom hon även är undersköterska på Borås lasarett. Ute på hindren hade vi förutom redan nämnda personer, Dan/TZL, Mikael/VUB, Elisabet/VUE, Nils/SEE, Kjell/NJA, Juha/OWQ, Roland/EAT och som försteoperatörer på morgonen Per/YNE och Mikael/VUB.

Någon behagade dra ur strömkabeln till speakervagnen så det blev tyst, men våra rador fungerade tack vare en handapparat som fungerade som backup.

När det gäller söndagen var det i princip lika föregående dag. Vissa av vår personal hade möjlighet att närvara endast en dag, varför några andra fick kon-

sulteras. Som försteoperatörer vid banhoppningen fungerade Sven-Olof/NIG och Mattias/YEC. Mattias hade dagen till ära införskaffat en cowboyhatt, varför även han numera ingår i "hattmaffian". Sven-Olof gjorde dagens stora insats när han fångade in en springande häst som ingen annan vågade fånga. Därför funderar vi starkt på om vi kan ta ut en "språngavgift" på fakturan. Vår personal är inte främmande för någonting. Å andra sidan har Sven-Olof god hand med hästar även till vardags så det var nog inte så märkvärdigt, trots allt.

Söndagens övriga operatörer var Mikael/VUB, Elisabet/VUE, Veikko/HKD, Gunnar/CYX, Juha/OWQ, Jonny/KTO, Tommy/HJC och Hans/MLI samt Gunilla på sjukvårdsgruppen.

Eftersom det var många debutantrittare blev det massor av fall. Ingen blev skadad som väl var, men det är alltid "bökitigt" att stoppa tävlingen temporärt för att kontrollera eventuella skador och fånga in hästarna vilket drar ut på tiden.

Som ni förstår har vi mycket skoj när vi är ute på samband. Det händer alltid något kul, som man minns och kan skratta åt. Till er som aldrig varit med på detta, rekommenderas "pryo" någon gång. Denna gång hade vi två "nybörjare" som aldrig varit med på fälttävlan förut, men de skötte sina uppgifter perfekt liksom övriga.

Nu är vi inte inbokade för några fler tävlingar i år utan vi får ladda både batterier och kroppar till nästa års begivenheter. Inte heller här är vi bokade till något ännu, men det brukar komma i sinom tid.

- sm6lkt

På sådana här små utrymmen får medlemmarna annonsera gratis.

Orienteringstävling i Hajom

JAG, SM6KTO/Jonny hade fått den stora äran att sköta radiosam-bandet denna gång,

Hans/MLI hade fått mycket att göra pga. några långfingrade individer, LKT hade laga förfall därför skulle jag och Arne/KDH fixa sambandet. Arne fick förhinder på grund av sitt arbete, så Tommy/HJC ryckte in med kort varsel.

Söndag morgon kl. 8.30, 21 september var jag och Tommy på plats, vädret var sådär det regnade inte i alla fall. Skene SOIS som stod för arrangemangen är väldigt bra att hjälpa för Kjell Johansson som tävlingsledaren heter har koll på allt. En funktionär som skulle vara på förvarningen tog hand om Tommy direkt. Sträckan mellan förvarningen och målet var ca 300 m så vi använde bara handapparater.

Datorerna har även gjort inträde i orienteringen så numera stämplat man utan man har en liten plastpinne som är försedd med ett litet datachips som håller reda på tiden och vilken ordning man har varit på kontrollen, med andra ord kan man inte fuskas i skogen längre.

När man kommer i mål tömmer man brickan på informationen och man kan

då se sträcktider mellan kontrollerna och en massa annan information. När det är ca 1000 deltagare behövs det en mängd datorer för att klara av arbetet. När tävlingen hade pågått ca 1,5 tim började det åska och regna och som ni förstår hände det som inte får hända åskan slog ner ca 200 m från tävlings-

centrum. Datorn som jag hade framför mig blev som en fotoblixt. Med andra ord strömbrott (panik) hoppas att datorerna har klarat sig och att reservkraften kommer igång.

Efter ca 10 min har vi ström igen på TC via ett bensin-drivet elverk, men nu kommer det mest spännande momentet när datorerna ska startas upp igen, puh allt funkar datorerna startar och uppdaterar informationer. Alla datorerna klarade sig.

När det var som mest kaotiskt i sekretariatet höll jag och Tommy kontakt med varandra och rapporterade löpare som vanligt med våra batteridrivna handapparater till speakerns stora förtjusning.

Klockan 12.00 och efter ca 100 rapporter var arbetet slut för vår del.

Med andra ord fungerade radiosambandet som vanligt perfekt.

Bakom tangentbordet:

Jonny/SM6KTO

SM6HJC/Tommy får instruktioner av Jan-Erik Andreasson från Skene SoIS.

SK6BA/mm

TILL en helg under sensommaren tillfrågades de ansvariga för klubbssignalen om de kunde få låna SK6BA för att köra radio från en ö i Öresjön.

Det var några medlemmar som skulle ha sin årliga "Ö-expedition". Då dessa är mycket intresserade av båtar är det ju naturligt att vilja köra marinmobilt också. Alltså fick de löfte att använda klubbssignalen. Dock hördes inte speciellt mycket från dem under helgen.

De lovade att komma med ett referat till tidningen, men ännu har inget blivit mottaget av redaktionen. Det kanske hände lite malörer som inte lämpar sig för tryck i tidningen. Därför tar jag på eget bevåg att delge det som ryktesvägen framkommit. När vi inte kan få en äkta framtoning för det väl bli påhittat!

Någon skulle hämta en motorbåt. Men en motor kräver ofta bensin i till-

räcklig mängd. Att beräkna bensinåtgången beroende på bränsleförbrukning och längd på resan är inte alltid det lättaste. Tur att det finns åror... Dessutom tur att det finns radio ombord så man kan kontakta de anhöriga om att resan tar något längre tid än beräknat.

När man väl kommit fram till de vältande kompisarna kanske det är läge att göra upp eld. Då är det bra med ett såg. Men såg kan vara lömska och inte alltid vilja säga där som är avsett, utan en och annan näve kan vara i vägen.

Då är det tur om det finns förbandslåda medtagen och inte minst någon som har lite sjukvårdsutbildning.

Denna gång funkade all säkerhetsutrustning. Dock medgav inte resterande tid till något större radiokörande, utan det blev endast fyra QSO med SK6BA/mm eller om det var SK6BA/6.

- sm6lkt

Temakvällar

Under hösten och vintern har vi tänkt dra igång temakvällar i klubben. Detta för att stimulera "öppet hus" på tisdagskvällarna.

Vi hade tänkt att två tisdagskvällar reserveras för VHF och UHF-testerna. De övriga reserveras för olika teman, som är olika ämnen som är aktuella och intressanta.

Detta kan vara "Packetradio", "APRS", "IRLP", "Echolink", "Kortvåg", "Mikrovågor". Även bjuda in någon föreläsare är tänkt.

Vilken tisdag som blir respektive ämne är inte planerat. Kolla hemsidan eller lyssna på söndagsnätet för mer exakt info.

Tisdag	Aktivitet
1	VHF-test
2	UHF-test
3	Temakväll
4	Reserv

Bilskroten i Småland

ARETS semesterresa företogs under några dagar till Blekinge. Eftersom jag var mycket intresserad av den riksbekanta bilskroten i småländska Ryd, passade det bra att förlägga rutten därom. Då det är ca 22 mil dit, härifrån Mark, och lika långt tillbaka kanske många drar sig för att åka dit enbart av nyfikenhets skull. Därför rapporterar jag läget från min resa i stället.

För er som blir ännu mera nyfikna och prompt vill åka dit, ligger Ryd som tillhör Tingsryd kommun i sydligaste delen av Småland, mot gränsen till Blekinge. Man kör någon kilometer väg 119 mot Lönsboda/Hässleholm, från Ryd räknat, och sedan är det skyltat på höger sida och en liten bilparkering som rymmer fem bilar.

Inträdet är frivilligt, en liten sparbössa och en Gästbok samt historik finns under ett plastskynke. Det är snitslat från "stora vägen". Snitslingen består givetvis av gamla bilhjul ungefär 200 meter in i skogen, utefter en väg som sedan kantas av gamla bilvrak på rad. Dessutom finns fordon utplacerade lite varstans i terrängen.

Eftersom många var mycket rostiga och dessutom många delar var borta, var det svårt att fastställa märke, men bland de bilar som var från 60-talet kan nämnas VW "bubbla" och även K70 samt pickuper och bussar. Ford bidrog med

Taunus och Anglia (snedruta) och även föregångaren (som vi själva haft en) samt Transitbussar. Från Opel fanns Rekord. Saab representerades av modell 95, alltså kombin. Volvo bistod med PV, Duett och Amazoner.

Från 40- och 50-talen fanns många olika bilar och inte minst minibussar, skulle tro av amerikanskt ursprung. En stor buss fanns också. Om det

var en Volvo eller Scania kunde jag inte se. Den hade nog stått där de senaste 35 åren eftersom dörren satt på vänster sida. Den skrotades säkert i samband med högertrafikens införande 1967.

Jag tog en hel del bilder vilka en del visas här i tidningen. Bilderna blev inte så bra, mycket beroende på att det regnade intensivt så jag var tvungen att skydda kameran. Det var så mörkt bland träden att blixten kompletterade automatiskt.

Kunde inte låta bli att kopiera "historian" som jag återger här nästan ordagrant:

Bilskroten på Kyrkö Mosse

Inget som hänt i Almundsryd de senaste åren har fått så stort utrymme i lokalpressen och skrivits så mycket om i rikstidningar och veckopress som bilskroten på Kyrkö mosse. Rydborna har med förvåning upptäckt vilken attraktion de under många år haft in på knutarna. Visst kände många till att Åke Danielsson – "Åke på Myren" – skrotat bilar ute vid

Kyrkön i många år, en del hade t.o.m. köpt bildelar av honom någon gång, men de flesta hade aldrig satt sin fot på Kyrkö mosse. Ett undantag: Kerstin Bengtsson, lärare och fotograf, född i Ryd, hade dokumenterat bilskroten och visat sina vackra bilder bl.a. på biblioteket i Ryd. Åke Danielsson föddes i Tröjemåla 1914. Han är numera avliden efter att ha bott på ålderdomshemmet i Ryd ett tag.

Han började sin gärning på Kyrkö mosse redan i mitten av trettioalet. Då var det inte skrotbilar det handlade om för det fanns ju inte så många. I stället bröt han torv på mossen. Han grävde med spade en halv meter djupt och en halv meter brett – sex torvor på djupet – rad efter rad. Han började gräva på sensommaren när tjälen hade gått ur jorden, nästa vår vände han torven på kant och så fick den ligga och torka. Därefter lades den i högar, ”kuades” eller stackades.

När bönderna kom med sina hästar och hösäcker för att köpa torv körde Åke fram torven på en tvåhjulig dragkärra med fälgar, som gick på ett slags räls av granslanor. En del bönder rev sönder torvorna i tröskverk, men ofta lades de i stället till grisarna, som fick rota i dem och slå sönder dem.

Den rivna eller sönderrotade torven användes som strö för att hålla det torrt i kättar och båsar i ladugårdarna. Åke hade en stor fallenhet i teknik, och han kunde bygga vad han behövde av nästan ingenting. Arbetet på torvmossen var hårt och han behövde hjälpmedel. Så han byggde sig ett transportmedel som drevs av en

gammal Chevrolet-motor. Som en dresin ungefär och efter den kopplade han en häck för att lasta torven i. Han lade ut 340 meter spårräls över torvmossen och det hembyggda tåget kunde köra lika fort framåt som bakåt.

Han byggde en torvlada och dit forslades torven. Först revs den med ett gammalt ombyggt tröskverk. En elevator transporterade torven upp på torvladans tak. Sedan gick den genom en trumma ner till den torvpress Åke själv hade

konstruerat, och där pressades den i balar. Pressen drevs av en bilmotor. Nu kunde Åke sälja torv i pressade balar och förutom till bönderna kunde han leverera till någon återförsäljare. Torvladan står fortfarande kvar, om än mycket förfallen och full av skräp. Man kan se trumman och

torvpressen i mitten av ladan. På baksidan finns resterna av elevatoren och en bit av järnvägen ut mot mossen.

Sin egen bostad byggde Åke i utkanten av mossen – ett litet rött hus 4,2 x 3 meter, med ett enda rum som samtidigt var kök, sovrum och vardagsrum.

Torvbrytningen blev mindre lönsam med tiden, och Åkes rygg hade tagit stryk av det tunga arbetet. I mitten av femtioalet började han så smått att skrota bilar. Han köpte skrotbilar, plockade bort och sålde användbara delar och gjorde även en del småreparationer. En liten verkstadsbyggnad uppfördes intill bostadshuset, och han gjorde i ordning en smörjbrygga utanför verkstaden. Någon gång på sextioalet slutade

han helt med torvbrytningen och ägnade sig enbart åt skrotningen.

Åke bodde i sitt lilla hus på Kyrkö mosse till sommaren 1992. Då flyttade han till Solängen. Sista åren han bodde kvar där blev det inte så många bilar skrotade. Han var ju pensionär. Men det har ställts bilar på mossen in på 1980-talet och det kom fortfarande kunder då och då och frågade efter gamla bildelar.

På mossen finns nu kvar omkring 150 skrotbilar från 40- och 50-talen tillsammans med cyklar, mopeder, däck, fälgar och olika järndelar. Det äldsta bilvraket är en Scania 1933 som använts som stenvagn. Där finns också elspisar, frysboxar, gräsklippare och en massa annat skrot, men mycket av detta har nog kommit till mossen efter det Åke flyttat därifrån. Alla bilrutor har slagits sönder, och lådorna i verkstaden har tömts på skruvar, muttrar och dylikt. Verktyg och en del annat användbart

har försvunnit. Åkes hus är förfallet och har vandaliserats.

Marken där skroten är belägen ägs av bröderna Stig och Bengt Svensson. De började bli oroliga för att de enligt de nya miljölagarna en gång skulle bli ansvariga för skrotet. En upprövning skulle bli en dyr historia. Därför begärde de att kommunen skulle agera för att få bort bilar och annat skrot. Miljö- och byggnämnden beslutade att skrotbilarna skulle vara bortforslade från mossen senast 30 november 1998. Annars måste Åke Danielsson betala vite på 10.000 kronor. Den regniga sommaren och hösten gjorde mossen oframkomlig, och det gick inte att forsla bort några bilar under denna tid. Det stod dessutom snart klart att Åke Danielsson inte hade möjlighet att betala någon upprövning. Nu började det i stället höjas röster för att bevara platsen som ett kulturminne. Marianna Agertorp, Spjutartorp, skrev till både kultur- och fritidsnämnden och

Ford Anglia från tidigt 60-tal. Alla minns väl "snedrutan" som då förfulade hela bilen. Nu är snedruta populärt igen. Fords designer var 40 år före sin tid.

till miljö- och byggnadsnämnden och begärde att bortforslingen skulle upphävas samt att kommunen skulle ta hand om området. Kerstin Bengtsson tyckte att åtminstone en del av området skulle bevaras som kulturminne. Det tyckte Karl-Johan Krantz på Smålands museum också, och begärde hos Länsstyrelsen att bilskroten skulle kulturskyddas.

Stig och Bengt Svensson erbjöd sig hos kommunen att kostnadsfritt upplåta marken där skrotplatsen är belägen som "kulturplats", om kommunen tog hela ansvaret för den i fortsättningen. Kultur- och fritidsnämnden behandlade Marianna Agerstorp's skrivelse. Skrotbilar är inte kultur, det är nedskräpning, tyckte man. Miljö- och byggnadsnämnden överlämnade Mariannas ärende till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens arbetsutskott tyckte att bilarna inte hörde hemma i skogen och att de skulle bort. Byggnadsantikvarien å Smålands

museum skrev till kommunstyrelsen och sa att platsen hade ett stort kulturellt värde och begärde att platsen skulle bevaras till eftervärlden. Smålands museum hade fått ett stort antal telefonsamtal och brev från folk som tyckte att platsen skulle vara kvar.

Ja, "Åke på Myrens" gamla arbetsplats hade verkligen blivit ett stort besöksmål och rydborna som aldrig varit där och kollat åkte nu ut för att titta. Skrot eller kultur? Bevara eller städa upp? Ja, man diskuterade och skrev insändare. TV och press kom till platsen. Lokala journalister kom och skrev, men även Dagens Nyheter, ICA-kuriren, Land, Helsingborgs dagblad med flera gjorde reportage och väckte intresse för skroten vida omkring.

Bilintresserade från hela landet kom till platsen och stannade till i Ryd och frågade efter vägen ut till mossen, tittade och fotograferade. Sommaren 1999 var

Inte lätt att fastställa dessa bilars märke. Troligen amerikanska.

det drygt ett hundratal besökare varje dag. Det var till och med turister som campade ute på mossen.

En grupp japaner som var på besök 1998 tyckte att platsen skulle konserveras. Karl-Johan Krantz på Smålands museum som hela tiden kämpat för skrotens bevarande, hade ju begärt att den skulle bli naturreservat. Det sade Länsstyrelsen nej till. Kulturminneslagen kan bara tillämpas om det skall bevaras långsiktigt och inte på sådant som rostar bort med tiden. Över detta beslut har Karl-Johan besvärat sig hos Regeringen för att få lagens möjligheter diskuterade. Som ett försök att lösa frågan om bilskroten bjöd kommunalrådet Arne Karlsson in representanter för Smålands museum, Länsstyrelsen, Hembygdsföreningen, tjänstemän och politiker i berörda nämnder samt markägarna till en träff på Kyrkö mosse i mitten av augusti.

Skrot eller kultur skall vi kanske låta vara osagt men bilskroten har blivit ett populärt utflyktsmål och det borde kommunen ta till vara på, tyckte han.

Alla problem löstes inte under träffen men alla blev något sänär överens om att bilskroten ska få vara kvar som den är för att så småningom försvinna i en naturlig process. Avspärrningar, så inte folk kan köra igenom området, kanske lite bättre parkeringsmöjligheter är vad som skulle behövas och detta har nu gjorts. Kommunen har nu bestämt att skroten ska vara kvar i 49 år och de tar ansvaret.

Efter dessa 49 år kommer det nog inte vara mycket kvar av stället. Men besökarna fortsätter att strömma till och besökarantalet har ökat till 200 personer under en sommardag. Slut citat!

- sm6lkt

Ett omfattande renoveringsarbete väntar innan sambandsbussen är klar. Om den blir klar någonsin. Eftersom dörren finns på vänster sida har nog inte bussen använts sedan högertrafiken infördes 1967.

Packetradio och APRS

EN verkligt kul grej som skett de senaste veckorna är en nydaning på både Packetradio och APRS. Det är våra senaste medlemmar som är nyfikna på detta mode. Vi "gamlingar" försöker så gott som möjligt att hjälpa dem på traven att komma igång. Detta har dragit med sig att även "vi" dammat av grejerna så att de ska få några flera motstationer att prova mot.

Det är säkert många som har utrustning liggande. Det krävs ju inte så väldigt mycket för att komma igång. Eftersom klubben förfogar över mycket fin utrustning som ständigt är igång är det ingen tid att förlora utan bara att sätta igång. Nu till hösten/vintern kan det vara kul att vara QRV från shacket.

Packetradio är i princip som internet. Fast det går via radiovåg istället. Dessutom gratis. Man kan skicka mejl till alla radioamatörer över hela världen som är i gång på packet. Dessutom kan man byta filer med varandra.

APRS är nästan som packetradio. Fast inte riktigt lika. Här går det ut på att man på en karta ser var geografiskt de aktiva motstationerna befinner sig. Det som är speciellt kul är ju att se hur mobila stationer förflyttar sig, och inte minst hur SNABBT.

För att köra APRS behövs ju givetvis en dator som har ett ganska hyfsat grafikkort så kartbilden blir så detaljerad som möjligt och givetvis en färgmonitor. Till detta krävs programvara som vi fixar fram vid behov. För att köra Packet behövs enklare grejor eftersom det endast

är text som överförs. När det gäller Packet är nog programmet Winpack det bästa. Detta kräver i och för sig Windows, men det har väl alla nuförtiden. Men för att komma igång på enklaste sätt, behövs endast ett terminalprogram för DOS. Man behöver också någon form av modem. En TNC eller ett Baycom-modem duger bra. I vissa fall kan datorns ljudkort fungera nästan lika bra.

Om man kan köra Winpack fungerar allt så mycket bättre, med automatisk hemsändningar av post med mera.

När det gäller APRS räcker det oftast med ljudkortet, men har man en TNC kan man köra den i KISS-mode alltså den fungerar bara som modem. Det är datorn som gör allt jobbet. Om man ska köra APRS mobilt och så att andra ser var man finns, måste man ha en GPS-navigator kopplad till riggen. Då kan man naturligtvis inte ta emot något, där- emot sänder GPS'en positionsangivelserna via radiovåg ut på nätet, och dessa tas i sin tur emot från satelliterna.

Vi hjälper gärna till med tips hur man kommer igång. Morgan/TKY, vår dataguru i klubben, har mycket kunskap att vidarebefordra. Men även vi andra dödliga kanske kan komma med ett eller annat tips.

Under hösten och vintern planeras för "temakvällar" i klubblokalen. Här är det meningen att någon eller några gånger per månad informera och demonstera de olika trafiksätten. Mer om detta på annan plats i tidningen.

- sm6lkt

**Ni som inte betalt 2003 års
medlemsavgift ännu—gör det omgående!**

Kom-hå

Radioaktivitet

28 eller 29 augusti 2004—Fieldday

Radionät

Söndagar kl. 20.30 SNT, RV 48/RU396 (= R0/Ru14)

(reservqrg: 145.475 MHz)

Möten

10 november 2003

16 februari 2004 (årsmöte)

10 maj

9 augusti

8 november

Kl. 19.00

Öppet hus

Varje

helgfri

tisdagkväll

Kl. 18.30

Plats: klubblokalen "Pentagon" - "Bunkern Assberg", Skene

Tjäna på att vara medlem i
Marks Amatörradioklubb.

Medlemsrabatt 10%

Gäller ej tidningar, tobak, tips och lotter.

Passa på att handla när
du hämtar dina QSL-kort.

Amatörradioböcker
Datalitteratur
Skrivmaterial
Printerpapper m.m.

Fullsorterad Leksaksaffär

Välkommen!

73 de SM6MLI

LEKSAKER BÖCKER KONTORS MATERIAL

AB Skene Bokhandel

Varbergsvägen 81. tel. 0320-472 20